

Pridplata na ciju god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov. na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedamput.

Pisma svakoversna predmeta molimo na uređništvo uputiti.
Neplaćena neprimamo

God. III. U Kalači

U četvrtak 18. Srpnja 1872.

Broj 29.

JEZUITE I SADANJI SLOBODO UMJACI.

I.

Ako bi rekli da valjda nikad nije bilo manje ljudi na svijetu koji svoju pamet metnu pod jastuk, i po tuđoj sude, osičaju, govore, pišu i tvore, nebi istinu rekli, jerbo je već mudri Salomo reko : da se nemišljenici nemogu izbrojit. Dakle kako se i odud vidi : linost na dobro uvijek se po čovičanstvu iztaknjivala kano glavni grieh. Novu al vjerujmo ne poslednju sviedočbu polaže o tom i pitanje o Jezuitami. Ne velimo s nova potaknuto već od njihova počela do danas sve jednako pritresano.

Jesuite sačinjavaju jedan red u svetoj Majki Crkvi po Svetom Ignacii osnovan, da obdržaje ona tri saveta evangjeoska Svakom dobrom kršćjaninu poznata. Al kako svaki drugi red, uzima sebi van ovih saveta i drugu kakvu svrhu kojoj će djelovanjem svojim težiti, tako su i Jesuite preuzeli vanrednu dužnost, da budu svagda spremni žrtvovat svoje duševne sile na zapovied rimskog Ota.

A poklem se od onog vriemena od kakoje sv. Petar svoju stolicu u Rimu uzdigao vodi, neprekidna borba proti ovoj, samo što se poput okolnostih izmjenjivaju oruža i protivnici, ni je čudo : što su ovi izabrali Jesuite već od njihova začeca za cil svojeg najoštrieg napadaja. Buduć su oni koji su protiv rimske stolice nasilja pokušavali, Jesuite uvijek u prvom redu obraniteljah nalazili. Ovoje ključ koji otvara sve one javne tajne, koje se predočavaju svakom čovieku, koji počme misliti o ratu koji se vodi po mali i veliki ljudih protiv Jesuitah.

Mi kad o Jesuitih pišemo neka nitko nemisli da smo pero podigli, da u četu njihovi braniteljah stupimo. Ovo nije našeg Lista zadaća, mi pero uzimamo da

obranimo slobodu, uma, srea, slobodu misli i osičanja, slobodu govora, i štampe, slobodu ustavnu pojedine osobe, i udruženja, riečom ustavnu slobodu jednog gradjanina, koji je stupio u državnu družinu, da živi pod nadkriljom zakona, i obranjen bude, od nasilja zbirski siladžiah, stanovali ti u zlatni dvorovih cesarah, u pozlatjeni dvorani zastupnikah, ili u strastvenih skupštinah pučkih. Mi smo odljučni protivnici svakoja-kih siladžiah, jer u njih um nemisli, sree neosiča, već ih goni strast po strasti još gorjoj upaljena, koja će sve ogorit što je pravo, i uzburlat što je dobro. Radi uvjerenja netrieba da idjemo u staro vrieme, već samo da se obazremo na ljute internacionalce koji su Paris kanili, da u prah i pepeo obrate.

Svaki znade, da je Carevinsko više u Berlinu donelo, a Savezno primilo i odobrilo zakon, koji naredjiva : da se Jesuite i svi ovima srodni redovi ukinu u prostorih carstva nimačkog, i strani pojedini Jesuite da se izgone, a svoji u takvi zaškuljak utiskaju, gdje će ih vazda carstveno oko pratiti dan i noć da nebi što pogibeljivo skuvali po nimačko carstvo. Ljudi koji strane novine neštiju i pozornostju neprate prepirke koje se o snovu jednog ili drugog pitanja u Saboru vode : već samo ona kratka izvještja svojih novinah upamte, ako ovaj zakon prošiju moraju mislit : da su ti Jesuite kakvu urotu osnovali proti nimačkog Carstva, koje je za dobro našlo, tako strogi zakon proti jedne družine nanitit, kakvom neima primera van onog u drugoj polutini osamnajestog vieka stvorenom u krvavoju skupštini revolucie franceske.

Koj poznaje g. Bismarcka djelovanje, tom je ova stvar vidna : al ko kroz očale jednog Carevinskog vića gleda, tom je mutna stvar u kojoj se nezna razabrati. Ovima trieba ključ u ruke dati da mogu i ovu tajnu otvoriti. Onaj g. Bismarck kojije u Prusii pogazio

parlament premda se nije htio njegovoj samovolji pokloniti, od kako je srićno za ledja svoja postavio rusa; da mu stradžari, i privario Napoleona, a Taliana u haljinu svojeg žandarma obukao, pak tako prvo Austriju prigrbio, da mu skut plašta ljubi, a Francesku opalio, i do posljednje krajeare ogulio, nije svoju siladžinsku narav prominio, već je vuk navuko ovčiu kožu, pak si sastavio parlament, koji ako se usudi uhom maknut u mah ga tim poplaši: da će se rasut Carstvo nimačko, na što prusi koji znadu si, da bi onda ono silno blago koje sad po nimačkoj na građanskom i vojnom polju grabe izgubili, svi kano jedan čoviek ustanu i klanjaju se Bismarku, gotovi sve one razkasapit, koji bi se usudili rieć proti ovog gospodara uzdignut.

Al buduće je g. Bismark u nimačko Carstvo uvuko toliko katolikah, da više od trećeg tala pućanstva saćinjavaju, to mu je poso otešćao, jerbo u broju ovih nenalazi one lutke parlamentarske, koje se na mig ovog gospodara svaki trenut klanjaju. Zato mu je srce ogorćalo, pak se uzbojo: da se kako god i Lutheranska sviest neuzbudi, da joj sloboda neosladi, pa u carstvu ozbilni parlament neozivotvori. Zato je njegova prva i posljednja briga bila: da izmudruje sriedstva: koja bi mogla ove katolićke poslanike pogrbit, i poklem mu je iskustvo zasviedoćilo: da u katolićkoj nimačkoj silne dobre škole uzdržavaju Jesuite, koji su poznati kano hrabri vitezi u obrani katolićke nauke i sviesti, ove je obiližio kano najljutje zlotvore nimačkog Carstva, pak ih kano plin u gladnu Čeljustu svih prusah bacio. Evo tajna skrojena okrutna zakona, koji na sve grlo više: da onaj koga je stvorio ni mislio ni osićao nije.

Nema čovieka na svietu koji kad pročita ovaj zakon, da mu ne padne na um: da za ledji ovog zakona mora ležat veliki tovar podatakah, koji svidoeće: da ovi Jesuite riećom pismom, ili činom uzrujavaju puk, mrse odnošaje obitelne, društvene, i državne, ili da su baš se urotili: da razburlaju temelj nimačkog Carstva, i razvale one bedeme, skojima ga je obkolio g. Bismarck. A kad čoviek pozorno prištie sve one govore, koji su prosuti iz usta najljutjih Jesuitićki neprijateljah, ako pozorno posluša one ministare, pogodne slugge g. Bismarka, koji su snovali temelj ovom oštrom zakonu, onda se čovieku otvore oči, i počima razgledat: dilujel ovde državni um, ili valjda vierska zloba, ili baš, ni jedno ni drugo, već prosta i neogranićena volja jednog siladžie.

No nama koji g. Bismarcka odavna poznajemo, ovo nije ni novo ni ćudnovato, buduće znamo da lisica, lisce a vuk vućie radja, već se divimo: što i oni koji su drugćie izkreni slobode prijatelji, u ovaj trenut tako se ponašaju, kanda bi radi bili s g. Bismarkom u jedan rog duvati, ili mu barem jedan „Živio“ uzkliknuti.

(Slidi.)

D O P I S I.

Subatic a, 3. Srp. Neznam Gospodine dali ste štili kako jedna amerikanska gospoja sve redom češlja ženskinje za vikovitu prominu njihove mode, u pletivu kose, u kroju haljina? I kad sam ovo štio pade mi na um: da je mogu naše Gospoje ugrabiti, zaam da bi je s grebeni češljali. Al reće te Gospodine, da bi ja i bliže k sebi mogao naći, na što bi trebalo da sam oći svoje upro, n. p. na naše divojke i mlade. Al prostite mi ni ja nisam različite naravi, no drugi ljudi, to nam je navadno k srcu priraslo, da uvik volimo prigledat kako je kod tuđe kuće krevet namistjen. Pak znate ja baš i nebi rada imao, da se naš rod odmetne svojeg obićaja, ta i viste bunjevac dakle nemože vam biti nepoznato? da je naš rod uvik milovo svilu, srebro, i zlato, pak kako da se ja opirem našim mladićem i djevojkam kad vidim da i oni u ovom pogledu ostaju virni svojim djeđovom. Nijeli istina da smo već mnoge krieposti zaostavili, koje su naše otce kitili, pak da se ostavimo svile, srebra i zlata, u ćem još mi bunjevci u Subatici jedino svietlimo, (jel da nam svakiput u glavi baš ne sjaje, neću da tajim) to mislim da nebi razborito bilo: buduće da ljudi danas

mnogo skupije ocienjivavaju spolasuja uego nudaćija. Sta bi dakle nama koštalo mah bi mi koliko novaca u Sanduku imali, kada se u svilu skupu ćoju i kumaš nebi zavijali, bogme ćifut i grk nebi se nam poklonio, a virujtemi, danas ni gospodar a valjda još ni gospodin nebi pozdravio. Jel ne triba tajit, ma se mi koliko bećili budemo, ostat će istinom: da se ljudi bogatstvu klanjaju, ta vi još bolje znate: da su židovi, već i onda kad su se Israelitjanom zvali prid zlatnom teletu klećali u pustinji.

Ja mislim, da bi nas i oni veliki magjari, koji krmilom vladaju, vrlo poštivali da vide, kako se mi znamo u nedilju ukusno opravit, i naš liep struk u bogatu haljinu zaviti. Ovo zato se usudjujem, tvrdit jerbo vidim: da nas Subaticićki magjari vrlo poštivaju, ta kako nebi! Kada im i ono činimo, što im otac još ni poželit nebi smio. Mi smo naš rodjeni jezik iz bunjevaćke škole izgonili, pak magjarski uveli, a ko ji bi bunjevac smio za svoju živu glavu poželit, da se što govori i piše u varoškoj kući bunjevaćkim jezikom, ta toga bi valjda piskom obasuli naši majstori, nemožem kazat da bi ga kamenovali, jerbo toga nismo još dovezli. Dakle naša je dika gladit magjarski brk, a oni nas hvale kakvi smo bogati, kada nam sinovi i kćeri sve što je skupo kaljaju i deru. Od naši gospodarah još nikad nisam ćuo da je koji napomenio: da mi nećinimo dobro, kad zemlje naše ne u gruntovnicu, već kao u zalog odnešeni haljina u knjigu grka, uvodimo, no a ovaj i židov imadu toliko pameti: da nas pohvale: da skuplji haljinah ni carica svojoj Giselii ne kupuje, no što su one koje smo mi našoj Kati pripravili.

Znam da se vama ni to nedopada što naši momci već i gaće zlatom vezene nose, jerbo vi u toj Šarkozi slabo može te vidit što je na momku liepo, pak mislite da naši momci u vezeni gaćah neizgledaju ko leptiri na žarkom suncu. Koji vidi mora uzdahnuti? da liepi deliah! naravno ne na bojnom polju, jerbo u našem dobu, kada sve što je živo gine za radnjom dvaput će promislit svaki potentat prije nego što se zarati. Naši delie su hrabri u kolu, koje kako znate ima za sad svoje najspetrenie misto u mijani. Buduće da su mijanzie ljudi najstrplivii, oni nebrane ma ćeš sve boće i ćaše polupat šta on mari, buduće zna da ćeš ih dvostruko platit. On nemari, ma ćeš sve svetce s neba svuće, samo se zemaljskih svetacah jezikom nemašaj, šta on mari, ma ćeš sve ono što je nevino nećistim jezikom zastidit, samo što je ćedno negovori u mijani, jel to se jedno kod naših mijanziah ne trpi. Dakle kad sve ovo na um uzmem tako mi se ćini da ako bi naše gospoje onu amerikankinju ogrebenali, onda bi je mi bunjevci pod stupu metnuli. Mi ostajemo pored svile i zlata dok je u Subatici bunjevca i bunjevke. *)

Jedan livak.

Dal j o k, **) 2. Srpnj. Već dvi godine danah, odkako, Veleslavni G. Uredniće! ćitam lipe bunjevaćko-šokaćke novine naše. Medju ostalim izvolila nas oćeinska dobrota Vaša više putah jur ubavistiti, da u peštanski sabor biraju se i idu naši zastupnici, *) koji nam po pravdi stvaraju zakone?). Sićamo se pokojnoga bar. Eötvösa naredbe ob obćeinskih il virskih školah. Mieseca svibnja pr. god. pozvao je ovdašnji g. župnik izabrane obćinare u više, koji su zaključili: da daljoćka škula, kako je uvik bila, i odsad ima biti virska (t. j. katolićka, a ne obća.)

Proti tomu je bio našega staroga redovnoga učitelja sin, koj neznamo po kom pravu podučiteljuje kraj otea si u našoj obćini? On je prošaste godine dosta putah napojio bivšega kneza; nebrojeno su se redili vozili u Dardu vel. sudcu, a od nove evo godine, odkada Daljok spada u mohaćki srez začese se na nedilju i po ćetirputa voćakati u

*) Nećel vas uvriedit ako zapitamo oće tel ovim načinom moći dugo vriemo bunjevcom ostati? Ured.

**) Za sadržaj ne odgovara uredništvo.

*) Kažn da ni sad nisto izabrati ćovjoka koga bi sree bilo za našu šokaćku naroduost. Ej, jadi jali — nizko li ste Šokci spali! Ured.

*) Šta koriste zakoni, kad su za nas Bunjevci i Šokci još svodilj mrtvo slovo na papiru? Ured.

Muvač. Njihovo spletkarenje donilo nam kisela ploda; jer se virska naša škula po čijem uplivu i po kojem pravu? neznamo! obratila u občinsku.²⁾

Najposli ako i ima bit občinska³⁾, al onda nek ovršuje dužnost svoju, te se nemiša u selske poslove; nek nebuni ljudih, neizbire knezovah, nek nepiše za izbor noćju cedulje, te nek ih nenoša s knezom i odbornici od prozora do prozora pritnjom: ako ovu cedulju izgubiš i ujutro ju sudcu nepredaš, platit ćeš 5 forintih. — Na jednoj cedulji bilo je ime starega kneza, dakle da ga biramo nanovo! a na drugoj bilo je 9. ljudih, koje je podučitelj sa suglasjem svog oca po svom čefu napisao i obćinarom, žalibože štit neznajućim, uklepao.⁵⁾

4—5 puta smo izbirali ljude za školski stol, nu naši izbori se nikada nisu dopadali učitelju i podučitelju⁶⁾, dok najpoptli nisu evo selu nametnuli ljude, koji će po svoj prilici igrati onako, kako budu meštrovci svirali.

Mi mislimo da dužnost ovih devetorice nije samo dati krečiti škulu, popravljati pendjere i klupe, omazivati peć i ribati pód, — već nastojati da — u virskoj, katoličkoj škuli, koju su kao takovu sagradili katolici Daljočani za kat. svoju dicu — bude zemaljska kuglja, budu zemlovidi, budu redovno poučne knjige. Da paze: je li učitelj uvik u školi, je li se pošteno vlada, je li pomno uči dicu, je li svojim poglavarom pokoran? i. t. d.⁸⁾, — a ne dopustiti, da pri izboru kneza i odbornikah budu meštrovci vratari⁹⁾, priteći ljudem ulazećem k sudcu na glasovanje: biraj staroga! ne-triba nam novi knez! — Nu mi smo ipak izabrali novoga u P. J. (živio), a stari knezovao meštrovom!

Jedan u ime više Daljočanah.

Iz Patkonije, 10. Srpnja. Ne samo ja već i drugi ljudi se spominju riečih, što su je magj. patriote sve do lani vodili: kad Hrvati neće s nami, mi ih ni netrebamo! I onako su prosjaci živući od magjarske milosti!^{*)}

Ja sam toma bjesnilu uviek dokazivao: da je tu prosjačad, koja svojim žuljevi živi, najbolje pripustiti samoj sebi. Na čast joj neodvisna u banu vlada, na čast njene financije, na čast zaklade zemaljske i t. d.

A gle danas, kraj svih prosvjedah i zahtjevah koli teško iz rukuh magj. Farao zaslužnjeni Izrael hrvatski! Što više draga ga i ljubi i unaša imena prosjačka u zlatnu knjigu magj. magnatah! Divite se ljudi! nije to zablana, već očita tajna!

Dalmacija je Magjaru za Božji ledji. Boka mu kotorska još sveudilj srce para. Krajinu je o klin objesio; biesni hrti njegovih organah vižlaju na svaki pravedan korak slavenski, — pa ipak dobrotu magj. vlade otčinski se brini o svakom crvku, koj se sunča u skupnom teritoriju na žarkih traciš sjajne krune Stjepanove. — Nu kako Hrvati, tako i ugarski Slaveni sniženo odbijamo svaku milost, svaku ljubav, koja gazi istinu i pravdu!

Vis: ministarstvo zlo sudi, kad veli, da je Trojedna kraljevina pars adnexa Hungariae t. j. da je prikrapana, prikvačena, pripetljana i t. d. Ugarskoj. Ne adnexa, gg. slavna! već: aequalis, associata, unita t. j. u svem i po

^{*)} Mi nevjerujemo da je bez znanja g. župnika, i bez suglasja občine daljočke od vierske postala občinska škula; jer ni vel. sudac, ni civilni nadzornik školah za Baranju s daljočkim knezom i podučiteljem nije imao k tomu vlasti. Ured.

²⁾ Rekosmo da neima biti samo ako je to izkrena volja zakonitim putem izjavljena cile občine. Ured.

³⁾ Zalostno je i kukavno da se od vas mladjih po dječkoi, a od starijih baš nikoji u knjigu i pero nerazumie! Nije dakle čudo, što okati sliepce vodi! Ured.

⁴⁾ Biranje je uvedeno da svaki svoju želju izrazi, ako vam se ipak nametne tuđa volja, onda ste bezsviestno orudje. Ured.

⁵⁾ Pravo imate: zato je taj odbor devetorice! Ured.

⁶⁾ Neima ljepšega, nego da svaki ostane pri svom zanatu, i zvanju. Ured.

⁷⁾ Kad se ljudi zainade onda im izraze nedaje na jezik razboritost, već strast. A magjari su već i prije 1848. posviedočili da Hrvat-sku nepoznaju, najvećije uzrok što brat brata nerazumi, a prije to nije tako bilo. Ured.

svem: jednaka sestra kraljevini Ugarskoj; te je posve ludo reći, kako rekoše prije svojih izborah neki magj. poslanicah u svojih programih: da je Hrvatska povraćena materi zemlji Ugarskoj! — Qui bene distinguit, bene docet. Blaž.

RAZNE VISTI.

— Nj. Preuzvišenost Nadbiskup kalački milostivo izjavlja: da će pitomci Kalačke preparandie i muške i ženske dobit novčanu mjesečnu podporu; usljed čega poziva Svećenstvo da mladiće i djevojke koji su radi učiteljsku stazu nastupiti, upute: da svoje molbenice s knjigom krštenom, školskim i siromašna stanja Dokaznicam providjene do pole mjeseca Rujna Nj. Preuzvišenosti u Kalaču pošalju.

— Hrvatska deputacia pridala je saborsku adresu 11. o. m. Predsjednik Mažuranić govorio je Hrvatski, a Nj. Veličanstvo odgovorilo milostivo niemačkim jezikom.

— Niemačke novine pišu da u ruskima pravoslav-nima crkvama nije običaj pridikovat. Zato ni policia al ni ruski popovi nisu prijatelji onim katoličkim Svećenikima koji u ovom obziru žele vršiti svoju dužnost. Ruski popovi štrepe da se ovč brime skoje god strane ne nenaivali i na njihova ramena, a policia zebe od prosviete. Radi toga je naredba: da svaki katolički svećenik predloži policii pridiku, koju je rad kazat svojim viernim. Skoro je ovo učinio paroh u krynici, imenom Wlozynski kod ruskog policajmajtora g. Zagoskina. Ni sanjo nije da bi u čega zapeti moglo. Al eto mu oluje iznenada, pridiku čitajućem policajmajstoru se naoblači čelo, pocrveni od ljutitosti i drekne na zabljenjena plovana. Šta? vi smijete ovo meni predložiti? neznateli da je na to odredjena Sibiria, ili baš smrtna kaza? Vi ste bezobrazan ovde reći: da je Isus na križu radi oslobodjenja čoviečanstva umro. Vi Poljak, vi vele izdaica! Time hoće to da kažete: da je Isus svoj život žrtvovao, za poljačku slobodu? Nemarim neka je to učinio vaš latinski Hristos. Ipak naš ruski pravo Slavni Hristos je na križu umro, da se svatko u dužnom strahopočitaju klanja našem premilostivom Caru. I u tom smislu vlastitom rukom izpravi propovid katoličkog svećenika. Nevjerujemo da bi ikad kojem jugoslavenu zinulo srce za ruskom slobodom?

GAZDALUK.

ZA UMNOŽANJE LIETNJEG MLIKA.

Dok su zemljišta u sadavjem obliku, da snjima ne vlada po volji vlastnik, već občina ili barem većina, donle je teško i po najumietnieg gospodara, da mah o kojoj gospodarskoj struci, dade podobna nauka svojoj bratji, buduće se u takoj okolnosti ništa nemože izvesti po razlogu uma, i iskustva, već moramo biti zadovoljni kako zahrdjala nevidjanost odlučila bude. Zakon ostavlja na volju občini, da razštrkana zemljišta u jedan komad ujedini, al buduće u občini još je za sad većina neizobražena, dakle neučenost odlučiva, i ovoj se mora podložiti i najsvietlia učenost. Smišnoje al je tako i biti, će dugo tako, jerbo će još mnogo vremenena triebat, dok ugarska mogla bude na razabiranje priuzet i pitanja narodna gospodarstva.

Ipak i donle nije slobodno ruke skrstit već valja pisat, i štit, da se guste tmine raztiravaju, i predsude odklanjaju. Slaviani su dosad boljma njegovali ovce no krave, al poklem ovce duge i široke pašnjake vole, a ovi svaki dan uži i kratji postaju ili baš nestaju. Vidnoje da će i slaviani naučit muzare, krave timarit, jel premda neće imat toliko mesa da ga blaguju, košto su prije imali, to će mliko sve većma poštivat, jerbo što se boljma penjali budu na listvicam obraženosti, to će se boljma starat da dobro hrane svoju diecu, koju im sada daje Bog, da neumiru, već da žive.

O tom nije potriebno mudrovat da je paša i po mliko i po zdravlje živine koristna, al ova se nemože tako izmiriti da bude po živinu dostačna. Odud dakle već trieba da uvidja slavian potriebnoću stvaranja zelene piće, da se marva

mogu u štali hraniti. Ipak neka nitko nemisli da bi mudro činio, ako bi svoju stoku vazdan u štali pridržao, neobhodno je potrebno: da živina barem po 2—3 sata na paši provede, u mah će više mlika skorupa dati, i zdravija ostati. Ako dakle i nepodielimo ornice, sigurno nećemo pašnjak u rukuh obštine ostavit, već ovaj ćemo podielit, da možemo po volji naše živine hraniti, i odgojavat. Ipak onda nam valja, barem koji dio jutra u komunu ostavit, da se nastavi mali pašnjak gdje će se živina prohadjat, i kad što zagrizat. Ako je pak i ornica po svakog ujedinjena, onda ćemo kod našeg salaša načinit jedan pašnjak na takom mjestu, koje je za travu najpodobnie. Na ovo valja posvuda drva posadit, da bude dosta lada po živinu i travu.

Drugo treba diteljnjak opravit, i to od više vrsti diteline, da se iznadje koja je po naše zemljište najplodnija. Al poklem ditelina neprispie prije Gjurjgeva, valja jedan komad ugari natorit i posiat ražom da ova pridržaje stoku dok ditelina, ne prispie, koju valja u mah valja u mah počēt kosit, kako se mogla bude kosom zahvatit, da može u zgodno vrieme i druga podrast.

Netrieba zaboravit, da valja jedan komad opravit za crvenu diteljninu, koja će se simenom travnim izmišat i posijat, ova je za mliko najkoristnija, u to ime umjetan gospodar odljuči i jedan komad zemljišta za mišaninu, koja se spravlja od simena ječmena, repice, hajdine graška, bukonje, zobi, i proje, takodjer izmiri treći komad zemljišta za kokuruz ovaj opet na tri strane razdieli, i svaku po dvi nedilje kasnie zasie gusto kokuruznim simenom, i tako pripravi za svaku stoku zelenu piću, koja mu se neće iznevjeriti ni onda: ako je i suha godina nastala. Najskole koji gospodar nije zapuštio da je slatku ripu posadio u prolitje a repu postrnaču posli žetve. Ona će mu u Listopadu dovoljno lištja davati.

Al izkušani gospodari nemisle da su svoju dužnost ovim izvršili oni su pokušavanjem uvidili, da koštoje i po živinu bolje ako se svaka zimska, tako i zelena pića, u sečku siće, pa suhom sečkom izmiša, živina je sladje uživa i boljna se odnje popravlja, najskole ako gazda nežalio bude malo troška, i nabavi repično pogače pak ovu utučenu zelenoj sečki pomišao ili u vodu umišao bude, ovim načinom će svaki gospodar sebi nabavit dosta zelene piće, i ako bude ditelinu i kokuruzovinu u karmiće ulagao kakosmo to na drugom miestu opisivali, onda će s ovom i u duboku zimu unići, i tako stepenice na suhu prilaziti, zadržat će se tim načinom živina u dobrom mesu, i davati toliko mlika i skorupa: da će sve kućevne potreboće izpuniti. Prak. Landv.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 13. Srpnja. Vuna prodavanaje fina i sridnofina jednostrižna 130—150 fr. sridnofina češljava 125—128 fr. niže vrsti 102—104 fr. zigaja 91—92 fr. otišla je ponajviše u stranu zemlju. — Varivo kaša 7 fr. mž. bio grah 3½—4 fr. — Svinji ugarsk. 300—400 fn. 30½—32½ n. srbs. 250—360 fn. 30—30½ n. rumanka 240—300 fn. 27—38½ n. nize vrsti 29—29½ n. — Mast varoška 37½—28½ fr. u ardovu, bez ardova 36—36½ fr. amerik. 32—33½ fr. Slanina sjabane 36—50 n. Varoška 36—37 fr. dimlj. 37—38½ fr. amerik. 28—31 fr. Loj 29—30 fr. vino bilo 8—9 fr. 1869. god. 12½—14 fr. crveno 16—18 fr. Vosak 88 fr. i po 90 fr. Šljive bosans. u ardov. za List i Stud. 11¾—12 fr. Kohl repca 13¼—13½ fr. banatske 12¼—12½ fr. Šišarice 11 fr. niže vrsti 10¼—10½ fr. Kože turske makedon 115—124 fr. srbske 122—125 fr. teške 130—133 fr. 102 kom. jagnj. 102—105 fr. 102 kom. crne turske 112—115 fr. 102 kom. crne srbs. 118—124 fr. 102 kom. голуš. 130—132 fr. — Marvećie neučinjene niemač. kravie 17—18 fn. 80—83 fr. 20—22 fn. 78 fr. mž. volov. 73—85 fr. ugars. krav. 25—28 fr. par. volov. 30 fn. 66—68 fr. mž. amerik. 78—88 fr. mž.

CINA RANE. Pešta, 13. Srpnja. Čisto žito banat. dj. mž.: 81 fn. 5 fr. 95 n. — 6 fr. 5 n. 87 fn. 6 fr. 70—75 n. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 6—6 fr. 10 n. 87 fn. 6 fr. 85—90 n. bačvansko 81 fn. 5 fr. 95 n. — 6 fr. 5 n. 84 fn. 6 fr. 55 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 50—55 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 85 n. — 3 fr. Zob 45—48 fn. 1 fr. 70—75 n. Kokuruz mir. 4 fr. 5—25 nov. Srebro 8 fr. 30 nov. na stotim Dukat jedan 5 fr. 34 n.

Visina vode dunavske.

Pešta 15-og Srpnja: 8' 5" nad 0. razte.

Požun 15-og Srpnja: 6' 7" nad 0. "

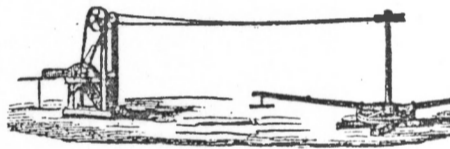
Kiša s ledom nailazi.

Poruke uredništva.

Dolja Aljmaš: G. Kradianu — u pismuje samo 1 fr. zamotana bila 50 novčića su kod kuće ostali. — Kurd: Stiglo je. — Odpišite mi kakve druge štijete. — Futtak: Našem Lazl. — Dobro nam došo. — Gara: G. J. Duhu nije slobodno malaksat.

„Za crkvu OO. Franjevacah u Osieku u nutarnjem gradu, gdje se Gimnazia i Realka nalazi potribit je jedan Orguljaš i to djak, koj bi gimnaziju ili realku polaziti hotio. Gimnazia ima osam, a Realko će se treći razred dojdjuće skolske godine otvoriti. Djak takovi orguljanju vješt uz malu još u Cerkvi i Samostanu poslugu, imao bi bezplatan stan i koštu u Samostanu. Koj bi dakle pod gore stavitima uvjetih amo dojtiti hotio, neka se pismom na samostan upravljenim čas prije najavi.“

MASINE ZA VRSITBU.

Koje su sad najnovieg vremena, u najznamenitijim fabrikama, za najlakše, najcelishodnije, i najjeftinije, pronadjene, mogu se uviditi, i kupiti kod podpisanog: ista mašina nepotrebuje više, od dva dobra, ili četir najlošija konja, i vrše na dan 150 voliki krsta, istrese slamu, i u slami jednog zrna nemože se najti, niti šuljka u žitu, i ima istih mašina po 400, po 500, i po 600 frt a. vr. te tako može svaki kupac kod mene po svojoj volji mašinu birati, imam takodjer, i koja ovejano zrno u djak daje, i sva je na točkovi, kao god parnjača, i od šest konja snage, košt 1850 frt a. vr.

Meni je dosad kako svaki kupac, tako i obštinska staro bečejska komisija, o nenoj dobroti i valjanom radu, pismeno svedočanstvo dala, koje svakom mogu pokazati.

Ko dakle želi takovu mašinu imati, neka se za ranije postara, jer dosad veće prilično prodato, pak se bojim da posle nebude dockan, za nabavljenje, jerbo su fabrike vrlo daleko.

Svaku mašinu koju prodam, ta se najpre kod mene mora sklopiti, i viditi da što nefali, te tako može svaki kupac siguran biti sa šnjome, i ako ranije kupi, ondak mogu mu dojtiti, istu pokazati namestiti, i sklopiti, to može bez brige vrsitbu čekati.

Takodjer imam i dobri drljača. par po 31 frt. a. vr. plugova od samog kovanog gvozdja od 17 do 18 fr. a. vr. a kolečke 12 fr. a. vr., mašina što krune kukuruze, po 52 fr. a. vr. sečki za čovčiju snagu od 50—80 fr. a. vr. i ustrojeni sečki da može sa istim vrtlom što vrsaonicu tera i sečku terati, od 120—220 fr. može dobiti i kamen kojeg će opet isto vrtlo terati, te može i mleti, imam takodjer i testeru za cepanice seći, koje opet isto vrtlo tera, može zimi 9 a leti 12 fati na dan izseći, košta 150 fr. a. vr.

Hugo Krvarics,

zemljodjelac i mašina prodavaoc u Starom-Bečeju.